

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: **Ing. A. R.**, s adresou U., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Nových Zámkoch** so sídlom Svätoplukova č. 1, Nové Zámky, za účasti: 1/ Ing. P., N.N.J., 2/ A., N.N.Š., 3/ Mgr. P., N.N.P., 4/ Slovenský pozemkový fond Bratislava, so sídlom Búdková 36, Bratislava, o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutia** správneho orgánu v reštitučnom konaní, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 23. augusta 2011 č. k. 19Sp/27/2011-21, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 23. augusta 2011 č. k. 19Sp/27/2011-21 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke a zúčastneným osobám sa právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. ObPÚ-68-10/7028/SL zo dňa 17.09.2010 v spojení s jeho opravou zo dňa 28.04.2011 č. ObPÚ-68-10/7028/SL odporca podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom

(ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 503/2003 Z.z.“) a v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) vyslovil, že navrhovateľke a zúčastneným osobám 1/ až 3/ sa

- a) nenavracia vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré sa nachádzajú v k.ú. N.N. a boli zapísané v PKV č. X. ako:
 - a. parc. č. X., roľa o výmere 13.576 m², v pôvodnom vlastníckom podiele 1/4,
 - b. parc. č. X., roľa o výmere 5.269 m², v pôvodnom vlastníckom podiele 1/4,na základe existencie zákonnej prekážky v zmysle § 6 ods. 1 písm. a) zák. č. 503/2003 Z.z. (nehnutelnosti sú vo vlastníctve fyzických a právnických osôb) a písm. d) zák. č. 503/2003 Z.z. (pozemky boli po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavané),
- b) v zmysle ustanovenia § 6 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z. priznáva nárok na náhradu na výmeru 17.877 m², v podieloch ustanovených v rozhodnutí,
- c) sa nenavracia vlastnícke právo k nehnuteľnosti, ktorá sa nachádza v k.ú. N.N. a boli zapísané v bývalej pozemkovej knihe nasledovne:
 - a. parc. č. X., lúka o výmere 1.718 m², v pôvodnom vlastníckom podiele 1/4, nakoľko táto nehnuteľnosť je v súčasnosti zapísaná na LV č. X. vo vlastníctve navrhovateľky a zúčastnených osôb 1/ až 3/.

2. Odporca ďalej v napadnutom rozhodnutí uviedol, že dňa 31.12.2004 si navrhovateľka a zúčastnené osoby 1/ až 3/ ako žiadatelia podali žiadosť na navrátenie vlastníctva k hore opísaným nehnuteľnostiam v k.ú. N.N., ktoré prešli do vlastníctva štátu spôsobom uvedeným v ustanovení § 3 ods. 1 písm. m) zák. č. 503/2003 Z.z., tzn. na základe vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady.

3. V medziach zisťovaného skutkového stavu správny orgán zistil, že vo vyvlastňovacom rozhodnutí je uvedené, že k odňatiu vlastníckeho práva došlo z dôvodu výstavby autosalónu na Nitrianskej ceste v Nových Zámkoch.

Nakoľko je nehnuteľnosť uvedená vo výrokovej časti rozhodnutia vo vlastníctve fyzickej a právnickej osoby okrem povinnej osoby a bola po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaná, vznikla podľa odporcu na priznanie vlastníctva oprávneným osobám k nehnuteľnosti zákonná prekážka uvedená v ustanovení § 6 ods. 1 písm. a), d) zák. č. 503/2003 Z.z., a to že v takomto prípade vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť.

4. Pri účastníkoch reštitučného konania odporca zistil, že žiadatelia (tzn. navrhovateľka a zúčastnené osoby 1/ - 3/) sú oprávnenými osobami podľa § 2 ods. 2 písm. c) zák. č. 503/2003 Z.z., tzn. deti a vnukovia pôvodných vlastníkov – tzn. manželov Ľ. S. a M. rod. B. [Najvyšší súd na tomto mieste zdôrazňuje, že nielen v napadnutom rozhodnutí, rozsudku krajského súdu ale aj v priložených dokumentoch sa nachádzajú odchyľne vyjadrené mená predkov navrhovateľky, preto bude aj ich rôznorodosť v tomto rozsudku zachovaná]. Odporca nemá pochybnosti, že túto právnu postupnosť dokázali rôznymi rozhodnutiami orgánov konajúcich v dedičskom konaní.

5. Čo sa týka výšky spoluvlastníckeho podielu na dotknutých nehnuteľnostiach, odporca vychádzal zo skutočnosti, že právnym predchodcom patrilo spoluvlastnícky podiel vo výške ¼. Tento podiel z PKV č. X. z parc. č. X. a parc. č. X. bol vyvlastňovacím rozhodnutím odboru výstavby, vod. hospod. a dopravy MsNV v Nových Zámkoch č. Výst. 1784/67 z 29.01.1968 pre Remesloslužbu vyr. dr. Nové Zámky pre výstavbu Autoservisu vyvlastnený. Prešetrením evidencie Správy katastra Nové Zámky bolo zistené, že náhradný pozemok pôvodnej vlastníčke poskytnutý nebol, a teda nárok spĺňa podmienku ust. § 3 ods. 1 písm. m) zák. č. 503/2003 Z.z.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 503/2003 Z.z. sa oprávneným osobám navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku

a) výroku o prepadnutí majetku, prepadnutí veci alebo zhabaní veci v trestnom konaní, prípadne v trestnom konaní správnom podľa skorších predpisov, ak bol výrok zrušený podľa osobitných predpisov, 4)

b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme,

c) postupu podľa § 453a Občianskeho zákonníka alebo podľa § 287a zákona č. 87/1950 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení zákona č. 67/1952 Zb.,

d) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposorátov a podobných právnych útvarov,

e) vyhlásenia zmluvy o postúpení pohľadávok pre prípad vystaňovania (tzv. renunciačné vyhlásenie),

f) toho, že občan zdržiavajúci sa v cudzine nehnuteľnosť zanechal na území Slovenskej republiky alebo ktorého majetok prešiel na štát podľa zákona č. 183/1950 Zb. o majetku

zanechanom na území Československej republiky osobami, ktoré optovali pre Zväz sovietskych socialistických republík a presídlili na jeho územie,

- g) zmluvy o darovaní nehnuteľnosti uzavretej darcom v tiesni,*
- h) dražobného konania uskutočneného na úhradu pohľadávky štátu,*
- i) súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhlásila za neplatnú zmluva o prevode majetku, ktorou občan pred odchodom do cudziny previedol vec na iného, ak dôvodom neplatnosti bolo opustenie republiky, prípadne uznanie takejto zmluvy účastníkmi za neplatnú; v takom prípade je oprávnenou osobou nadobúdateľ podľa uvedenej zmluvy, a to aj ak táto zmluva nenadobudla účinnosť,*
- j) kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,*
- k) odmietnutia dedičstva v dedičskom konaní urobeného v tiesni,*
- l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,*
- m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,*
- n) znárodnenia vykonaného v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady,*
- o) prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu,*
- p) politickej perzekúcie 5) alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody, 6)*
- r) odovzdania do vlastníctva družstva podľa osobitných predpisov, 7)*
- s) prikázania do užívania právnickej osoby na základe zákona č. 55/1947 Zb. o pomoci roľníkom pri uskutočňovaní poľnohospodárskeho výrobného plánu alebo vládneho nariadenia č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby,*
- t) prevodu na štát spoločne užívaných singulárnych lesov a lesných družstiev, ak členmi družstva boli aj fyzické osoby; na prevzatie tohto majetku sa použijú osobitné predpisy.*

6. Navrhovateľka je potomkom neb. pôvodných vlastníkov, tzn. ich dedičmi boli deti neb. A. D., rod. S. (zomr. X.) a L. S.; po A. D. sú dedičmi dcéry Ing. A. R. a I. B..

Podľa § 2 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z. platí, že ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol celé dedičstvo,

b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený len k tejto časti pozemku,

c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,

d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,

e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

7. Proti tomuto rozhodnutiu podala navrhovateľka na Krajský súd v Nitre opravný prostriedok zo dňa 05.10.2010 označený ako žiadosť o opravu nesprávnych údajov. Predovšetkým požadovala zosúladiť svoje rodné meno, ktoré je D.. Ďalej požadovala určiť, že jej podiel na dedičstve má byť $\frac{1}{2}$ a nie $\frac{1}{4}$, nakoľko v uznesení z dedičského konania D 3490/93-14, Dnot 99/94 majetok poručiťky nadobúda v celosti iba žalobkyňa.

8. Odporca prípisom zo dňa 28.04.2011 podľa ustanovenia § 47 ods. 6 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní vykonal opravu chyby v rozhodnutí vydanom Obvodným pozemkovým úradom v Nových Zámkoch pod č. ObPU-68-10/7028/SL zo dňa 17.9.2010 tak, že v bode 1. výrokovej časti je chybne uvedené rodné meno navrhovateľky Ing. A. R. rod. R.. Správne má byť uvedené Ing. A. R. rod. D..

V ostatných častiach ponechal odporca uvedené rozhodnutie bezo zmien.

9. Krajský súd ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutie, a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu po jeho oprave zo dňa 28.04.2011 podľa § 47 ods. 6 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov je vecne správne.

10. Ďalej vo svojom odôvodnení krajský súd zdôraznil, že opravný prostriedok najmä smeroval k určaniu podielu, v akej sa má navrhovateľke priznať podľa § 6 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z. náhrada na vyvlastnenú výmeru 17877 m². Krajský súd upozornil na to, že k opravnému prostriedku navrhovateľka pripojila uznesenie Okresného súdu Nové Zámky D 3490/93-14, Dnot 99/94. Týmto rozhodnutím preukázala, že po prejednaní dedičstva po A. D. rod. S. nadobudla dedičstvo k nehnuteľnostiam v celosti.

Podľa § 6 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z. v prípade uvedenom v odseku 1 sa oprávnenej osobe prevedú bezodplatne do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu (ďalej len "náhradný pozemok") v primeranej výmere a bonite, v akej boli jej pôvodné pozemky, a to ak možno v tej istej obci, v ktorej sa nachádza prevažná časť pôvodných pozemkov, ak s tým oprávnená osoba súhlasí, alebo oprávnenej osobe sa poskytne finančná náhrada. Náhradný pozemok sa prevedie na oprávnenú osobu, ak jej bol rozhodnutím priznaný nárok na náhradu za pozemky, alebo za spoluvlastnícky podiel k pozemkom, ak výška takéhoto nároku predstavuje výmeru nad 400 m² a ak nárok v peniazoch je väčší ako 5 000 Sk. Ak oprávnená osoba nespĺňa podmienky na priznanie nároku na náhradu za pozemky, náhrada za pozemky sa poskytne v peniazoch.

11. Krajský súd však zdôraznil, že na rozdiel od hore uvedenej dôkaznej listiny (uznesenie Okresného súdu Nové Zámky č. k. D 3490/93-14, Dnot 99/94), odporca pri posudzovaní jej nároku na náhradu k vyvlastneným nehnuteľnostiam podľa § 6 ods. 2 musel prihliadnuť aj k ustanoveniu § 2 ods. 1 zák. č. 503/2003 Z.z., v zmysle ktorého právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa citovaného zákona si môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území.... (koniec citácie zákona).

Potom na základe citovaného zákonného ustanovenia musel podľa krajského súdu odporca s prihliadnutím na listinné podklady posúdiť, či je sestra navrhovateľky I. B. oprávnenou osobou. Nakoľko odporca zistil, že pani I. B. v roku 1968 opustila republiku a žije v Nemecku, potom podľa krajského súdu správne rozhodol odporca, že uvedená pani nespĺňa zákonom stanovené podmienky § 2 ods. 1 zák. č. 503/2003 Z.z. na uplatnenie reštitučného nároku; tento jej podiel na vyvlastnených nehnuteľnostiach nemohol byť priznaný navrhovateľke, a to s poukazom na § 2 ods. 2 písm. c) cit. zákona.

Podľa § 2 ods. 2 písm. c) zák. č. 503/2003 Z.z. v hore uvedenom znení platí, že ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty

uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí; deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti.

III.

Odvolanie navrhovateľky/stanovisko odporcu

A)

12. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 04.10.2011 (č. 1. 26) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľka žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zmenil tak, že odporca je povinný jej z predmetných nehnuteľností vydať podiel $\frac{1}{2}$ a nie $\frac{1}{4}$ - tiny.

13. Podľa navrhovateľky s odkazom na ustanovenia § 2 ods. 1, § 2 ods. 2 psím c) a § 5 zák. č. 503/2003 Z.z. vyplýva, že jej sestra I. B., ktorá nie je občanom Slovenskej republiky a nemá na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, nie je oprávnenou osobou a nepatrí do okruhu osôb vymedzených v § 2 ods. 2 psím c) zák. č. 503/2003 Z.z., tzn. že po svojej matke prichádza do úvahy ako oprávnená osoba iba navrhovateľka – lebo iba ona spĺňa podmienku oprávnenej osoby. Z toho dôvodu sa navrhovateľka domnieva, že odporca bol povinný jej vydať celý podiel po jej matke.

14. Ďalej navrhovateľka 1/ poukázala na to, že krajský súd sa s jej námietkami nevyporiadal, a dôvodmi svojho rozhodnutia ju nepresvedčil.

B)

15. Vyjadrenie odporcu sa v súdnom spise nenachádza.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolacích dôvodov postupom podľa

zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 202 v spoj. s § 250s O.s.p. podanie odvolania prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) a po neverejnej porade senátu dospel k záveru, že podanie odvolania nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vydaný v súlade so zákonom, a preto ho podľa § 219 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. ako vecne správny z nasledovných dôvodov jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) potvrdil.

17. Najvyšší súd sa celkom stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených prvostupňovým správnym orgánom. Na druhej strane podstatou odvolania ako aj opravného prostriedku, ktorou sa navrhovateľka domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného, je právna/ skutková otázka, či v prípade väčšieho počtu potomkov po pôvodnom vlastníkovi, z ktorých jeden nespĺňa zákonné podmienky na vydanie požadovaného majetku, má iba jeden nadobudnúť náhradu za nevydávané nehnuteľnosti. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

18. Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody).

19. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu má Najvyšší súd preukázaný nasledujúci skutkový stav, ktorý medzi navrhovateľkou a odporcom nie je sporný. Je

nepochybné, že navrhovateľka ako aj zúčastnené osoby 1/ až 3/ (ako žiadatelia) podaním zo dňa 30.12.2004 označeným ako Uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva k pozemku požadovali navrátenie vlastníctva k pozemkom nachádzajúcich sa v katastrálnom území N.N. ktoré boli pôvodne zapísané v bývalej PKV

1. č. X. ako

1.1. parc. č. X., roľa o výmere 13.576 m²,

1.2. parc. č. X., roľa o výmere 5.269 m²,

1.3. parc. č. X., lúka o výmere 1.718 m²,

2. č. X. ako

2.1. parc. č. X., bez určenia druhu a výmery, a to z toho dôvodu

prešli do vlastníctva štátu a sú v užívaní: Juhodrevo, v.d. Nové Zámky, Auto-družstvo Nové Zámky, Železnice SR Bratislava, SR v zastúpení SPF Bratislava, SR Slovenská správa ciest Bratislava.

20. Odporca výzvou z 27.04.2007 vyzval žiadateľov na odstránenie nedostatkov podania s tým, že reštitučné konanie prerušil. Uvedená výzva bola odporcom odôvodnená tým, že podaná žiadosť nie je úplná, a preto je nutné najneskôr v lehote 120 dní odo dňa doručenia tejto výzvy žiadosť doplniť o vymenované listiny a dokumenty.

21. Nakoľko žiadatelia nepreukázali vlastnícke právo pôvodných vlastníkov k nárokovaným nehnuteľnostiam, nepreukázali prechod vlastníckeho práva na štát alebo inú právnickú osobu a taktiež žiadatelia v uplatnenom nároku neuviedli pôvodných vlastníkov nehnuteľností, na ktoré si uplatnili nárok, odporca opätovne výzvou zo 14.08.2008 vyzval žiadateľov na odstránenie nedostatkov podania s tým, že reštitučné konanie do uplynutia stanovenej lehoty 120 dní odo dňa doručenia tejto výzvy. Nakoľko žiadatelia si svoju povinnosť v stanovenej lehote celkom nesplnili, odporca ešte raz ich výzvou z 03.03.2009 vyzval na doplnenie požadovaných dokladov.

22. Na základe uvedenej úradnej korešpondencie navrhovateľka vzala nárok uplatnený na parc. č. X. vedenú na PKV X. späť listom zo 07.05.2009. Nakoľko žiadatelia napriek uplynutiu stanovených lehôt vo svojej žiadosti neuviedli ustanovenie § 3 zákona, v zmysle ktorého došlo k prechodu vlastníckeho práva na štát, vyzval ich odporca prípisom z 05.10.2009 na jeho upresnenie. Ďalším prípisom z 19.05.2010 vyzval odporca žiadateľov, aby preukázali svoje neskôr spresnené tvrdenie, že vlastníctvo k predmetným pozemkom

prešlo v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (rozhodujúce obdobie) na štát alebo inú právnickú osobu spôsobom uvedeným v ustanovení § 3 ods. 1 písm. m) zák. č. 503/2003 Z.z.

23. Na základe takto zisteného skutkového stavu odporca svojim rozhodnutím zo 17.09.2010 nepriznal požadované navrátenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným v PKV č. X., a naopak priznal v zmysle § 6 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z. nárok na náhradu na výmeru 17.877 m².

Podľa § 6 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z. v prípade uvedenom v odseku 1 sa oprávnenej osobe prevedú bezodplatne do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu (ďalej len "náhradný pozemok") v primeranej výmere a bonite, v akej boli jej pôvodné pozemky, a to ak možno v tej istej obci, v ktorej sa nachádza prevažná časť pôvodných pozemkov, ak s tým oprávnená osoba súhlasí, alebo oprávnenej osobe sa poskytne finančná náhrada. Náhradný pozemok sa prevedie na oprávnenú osobu, ak jej bol rozhodnutím priznaný nárok na náhradu za pozemky, alebo za spoluvlastnícky podiel k pozemkom, ak výška takéhoto nároku predstavuje výmeru nad 400 m² a ak nárok v peniazoch je väčší ako 5 000 Sk. Ak oprávnená osoba nespĺňa podmienky na priznanie nároku na náhradu za pozemky, náhrada za pozemky sa poskytne v peniazoch.

24. Z doterajšieho priebehu reštitučného konania je nesporné, že navrhovateľka spolu so zúčastnenými osobami 1/ až 3/ spoločne požiadali o navrátenie vlastníctva (žiadosťou s mnohými procesnými nedostatkami) k dotknutým nehnuteľnostiam, tzn. spolu tvoria procesné spoločenstvo ktoré nevyhovuje požiadavkám v zmysle § 2 ods. 2 písm. a) ale naopak písm. c) zák. č. 503/2003 Z.z. (s analogickým prihliadnutím na mechanizmus uvedený v písm. b/), pričom každá zmena v právu člena spoločenstva má dopad aj na iných členov. S týmto záverom je v súlade napríklad potvrdenie z 31.10.1991 štátnej notárky v Nových Zámkov o tom, že L. S. (ako pôvodný vlastník dotknutých nehnuteľností) zomrel X. bez závetu a kto sú jeho dedičmi.

Podľa § 2 ods. 2 písm. a) až c) zák. č. 503/2003 Z.z. platí, že ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol celé dedičstvo,

b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený len k tejto časti pozemku,

c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,

25. Tiež je nesporné, že iba navrhovateľka ako členka tohto procesného spoločenstva prostredníctvom podaného opravného prostriedku si požiadala o navýšenie svojho podielu z $\frac{1}{4}$ na $\frac{1}{2}$. Zvyšné osoby v tomto procesnom spoločenstve svoje požiadavky smerom k „voľnej“ $\frac{1}{4}$ náhradnej výmery ani nevzniesli a ani k nej nezaujali žiadne stanovisko. Preto základnou predbežnou otázkou v tomto konaní je to, či iba navrhovateľka alebo aj zvyšní žiadatelia majú na pomernú časť z uvedenej $\frac{1}{4}$. Pri hľadaní odpovede na takto naznačenú otázku je nutné podľa Najvyššieho súdu vychádzať z vôle zákonodarcu, tzn. akú nápravu krívd mal mať zák. č. 503/2003 Z.z. na mysli.

26. Hlavným zámyslom zákonodarcu pre prijatie reštitučných majetkových zákonov bolo zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, následne dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia (viď preambula k zákonu č. 229/1991 Zb. Tento zámysel zákonodarca preniesol prostredníctvom textu zakotveného v ust. § 1 aj na aplikáciu zák. č. 503/2003 Z.z..

27. Z ustanovenia § 1 zák. č. 503/2003 Z.z. pre Najvyšší súd vyplýva záver, že tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, poprípade neboli vydané podľa § 37 až 39 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, pričom v procese navrátenia musí byť preukázané, že ide

o pozemky, ktoré tvoria alebo poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria v zmysle § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, alebo tvoria lesný pôdny fond v zmysle zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch.

28. Najvyšší súd hore uvedené ustanovenie a samotný účel zák. č. 503/2003 Z.z. interpretuje v tom duchu, že má v primárnej rovine oprávneným osobám, ktoré si z rôznych dôvodov svoj nárok na kompetentnom verejnom orgáne neuplatnili postupom podľa § 9 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o pôde v lehote určenej v ust. § 13 ods. 1 a 2 cit. zákona, umožniť uplatniť si nárok na vydanie nehnuteľnosti, vlastníctvo ku ktorým prešlo na štát niektorým zo spôsobov taxatívne vymedzeným v § 3 zák. č. 503/2003 Z.z., a týmto spôsobom zahradiť krivdy napáchané na pôvodných vlastníkoch a obnoviť násilne pretrhnuté, a to nielen právne vzťahy, ktorí ich predkovia (zdôraznenie vzťahu rodičov a ich potomkov, resp. testamentárnych dedičov v ust. § 2 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z.) k požadovanej pôde nepochybne mali.

29. Aby neboli páchané nové krivdy, tak v prípade existujúcich vlastníckych vzťahov k zastavanej pôde, ktorá týmto stratila svoj pôdohospodárske, resp. lesné využitie, zákonodarca ponúkol (nepochybne) **iba** oprávneným osobám náhradné riešenie, tzn. v sekundárnej rovine pridelením pozemkovej náhrady zo štátneho vlastníctva. Práve okruh iba oprávnených osôb bude podľa zákonodarcu zárukou toho, že osobne tieto osoby budú realizovať záujmy hospodárskeho rozvoja vidieka, a to aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia.

30. Náhradné pridelenie pozemkov nesleduje plnohodnotne obnoviť pôvodné vzťahy predchodcov žiadateľov, ale sleduje iba majetkovú satisfakciu (viď formulácia „*v primeranej výmere a bonite*“). Tým, že navrhovateľka požadovala priznať do svojho vlastníctva aj hore uvedenú $\frac{1}{4}$ s odôvodnením, že nakoľko jej sestra nespĺňa zákonné požiadavky pre oprávnenú osobu, tým by aj zasiahla do majetkovej sféry zvyšných dedičov po nebohom L. S. a jej manželke, čo však Najvyšší súd musí aj s opätovným prihliadnutím na vôľu zákonodarcu (*analogia legis*) prejavenu v už raz citovaných ustanoveniach § 2 ods. 2 písm. a) až c) zák. č. 503/2003 Z.z. odmietnuť. Je totiž nepochybné, že práve zákonodarca zdôraznil u procesného spoločenstva rodinných príslušníkov, že iba ako oprávnené osoby nadobúdajú rovnakým dielom vlastníctvo pôvodného vlastníka, pričom dedičské modalita, na ktoré navrhovateľka v svojich námietkach poukazuje, u tejto skupiny zákonodarca vôbec nezobral do úvahy.

Iné dôsledky by bola pozícia navrhovateľky ako testamentárnej dedičky, ale bola by to vôľa poručiteľa, ktorá by jej pozíciu, resp. jej podiel voči zvyšným zákonným dedičom (napríklad deťom a manželke poručiteľa) favorizovala.

Podľa § 2 ods. 2 písm. a) až c) zák. č. 503/2003 Z.z. platí, že ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

*a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol **celé** dedičstvo,*

*b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere **zodpovedajúcej jeho dedičskému** podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený len k tejto časti pozemku,*

*c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci **rovným dielom**; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,*

31. Na základe uvedeného nemohol Najvyšší súd prisvedčiť nároku navrhovateľky vznesenej prostredníctvom jej oprávneného prostriedku a následne aj v súdnom odvolaní. Preto Najvyšší súd mohol iba konštatovať, že krajský súd v svojom rozsudku správne preveril skutkový stav zistený odporcom a v súlade so zákonom potvrdil správne právne závery odporcu.

32. Najvyšší súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľkou uvádza, že napadnuté rozhodnutie odporcu má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle § 47 Správneho poriadku. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené.

33. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľky Najvyšší súd s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

34. O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešná navrhovateľka má právo na úplnú náhradu trov tohto konania.

35. Vo vzťahu k možným nárokom na náhradu trov konania zúčastnených osôb v konaní podľa 2. hlavy si Najvyšší súd v zmysle § 250 ods. 1 veta druhá O.s.p. osvojil extenzívny výklad ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré toto právo však priznávajú iba účastníkom súdneho konania, kam výslovne priradujú iba žalobcu a žalovaného. Najvyšší súd preto už dlhodobo deklaruje, že právo na náhradu trov súdneho konania prislúcha pri splnení ďalších podmienok aj zúčastneným osobám.

36. Nakoľko však v prejednávanej veci zúčastnené osoby argumentačne nepodporovali postoj žiadnej strany, nie je možné jej priznať právo na náhradu trov na základe princípu úspešnosti v konaní.

37. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť). Napriek skutočnosti, že išlo o vec vyplývajúcu z občianskoprávných vzťahov (reštitučné konanie a s tým súvisiace prinavrátenie vlastníckeho práva sa čiastočne odvíja z režimu Občianskeho zákonníka), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 2 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu **nie je** prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).

V Bratislave 16. októbra 2012

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec PhD., v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Lubica Kavivanovová